

Jak lze v korpusech hledat doklady pro výzkum hláskových alternací v rámci substantivní flexe?

PLIN032

osolsobe@phil.muni.cz

O čem budeme mluvit

- HA ve flexi substantiv
- Alternace kořenové/kmenové finály
- Alternace kořenové samohlásky
- Alternace *e/0*

Co má vliv na výskyt HA

- Morfémový šev
- Hláskoslovný vývoj
- Tlak systému - analogie

Hláskové alternace na morfémovém švu

- Změny souhlásek v kontextu předních vokálů (*i, e*)
- Které souhlásky (skupiny souhlásek) se v kontextu předních vokálů mění?
- Hovoříme-li o zvukové realizaci, pak je třeba odhlédnout od realizace grafické.
- Dokážete formulovat pravidla hláskových změn?

d v kontextu e ve flexi substantiv

- Se Boha Bojí : – Ach ten ! Poslední V **Národě** /národ/NNIS6-----A----- . Nikomu Nic : Hrabě , Jenž Je Daun .
- A pokud čtyři Opráskí namalované na počítači dokáží vyvolat v **národě** /národ/NNIS6-----A----- emoce , nemusíme se ani bát toho , že by
- bylo úkolem Svazu „ šířiti a povznášeti lidové vzdělání v **národě** /národ/NNIS6-----A----- československém “ . Prostředkem se měly st
- potěšitelným znamením mocného , slibného ožití myšlénky dohody v českém **národě** /národ/NNIS6-----A----- a pokrokového rázu jeho politického rozvoje
- panovníka : „ Zásada vši svrchovanosti tkví v podstatě v **národě** /národ/NNIS6-----A----- . Žádný sbor , žádný jednotlivec nemůže míti
- navštívila nějaké její shromáždění . Pár milionů v třiset milionovém **národě** /národ/NNIS6-----A----- , to nevypadá jako široce rozjitřená Amerika ,

- zavzpomínala . Stalo se před 120 lety HISTORIE JÁSEJ , **NÁRODE** /národ/NNIS5-----A----- NÁŠ ! Jásej radostí velkou , neboť opět dobytá je
- opovrhování . Z utrpení , jež na Tě , německý **národe** /národ/NNIS5-----A----- , čeká , odpočti to , které sis zavinil sám
- (pořad Rande , ranní show F1 Krásné ráno , **národe** /národ/NNIS5-----A-----) , poté na Nově (Hvězdný reportér , Wipeout
- do tebe děda nezasel , to vím : „ Německý **národe** /národ/NNIS5-----A----- , “ kážeš v následující větě , „ obrať se
- Mne Nepodezříváš : Ó ty Má Církví , ty Můj **Národe** /národ/NNIS5-----A----- , Který I Do Ohně teď Pro Mne Skočí ,
- je odepsaný . E. Czukášová , Praha PROČ NEPLATÍ LETENKY **Národe** /národ/NNIS5-----A----- , šetři , my letíme na fotbal . To ,
- odpočinutí v této knížce sepsali , to znovu , tobě **národe** /národ/NNIS5-----A----- , kdekoli jsi po světě rozptýlený , podáno bylo .

n v kontextu *e* ve flexi substantiv

☐		druhu v Česku ,“ prozradil vedoucí marketingu ve Špindlerově	Mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	René Hroneš . Pamatovali zde ale i na vyznavače adrenalinové
☐		slalomáři i Špotáková . Celý den bude navíc ve Špindlerově	Mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	probíhat testování lyží , ochutnávky , módní přehlídky , hudební
☐		zákony říct . Podle Mediafaxu při páteční undergroundové bohoslužbě v	mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	U Skaláka v Meziříčku na Třebíčsku praskl básníkovi žaludeční vřed
☐		viny také ze zločinů krádeže v Dětenicích , loupeže ve	mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	v Brodcích , poškození vozu v Úpořinách a domnělé loupeže
☐		přes jarní počasí dobré , a tak třeba ve Špindlerově	Mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	si zájemci dnes mohou zazávodit ve čtvrté sérii lyžařské reality
☐		ale též konec zásady pana otce Hlušičky , v jehož	mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	byla též pekárna , jež pekla výborný chléb , který
☐		, které provozují horská oddělení v Tanvaldu či ve Špindlerově	Mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	, má nejlepší léta za sebou a potřebovala by generální
☐		návštěvníků unikátní přírodní památky – hadcové stepi . Právě ve	mlýně /m1ýn/NNIS6-----A-----	bude ve čtvrtek v 15 hodin zahájena výstava s názvem

☐		Odplavené mrtvé slovo jen bod ještě vryje v tmě .	Mlýne /m1ýn/NNIS5-----A-----	, mlyne , zavanutí , ratolesti , proude , zdi
☐		slovo jen bod ještě vryje v tmě . Mlýne ,	mlyně /m1ýn/NNIS5-----A-----	, zavanutí , ratolesti , proude , zdi , láska

t v kontextu e ve flexi substantiv

, brunetky , zrzky , šampaňské , sbohem , sladký	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	! Po chvíli se nicméně uklidnil a zeptal se ,
, vy hýřilové , a postavte hlídky ! Ach ,	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	, právě nyní cítím , že je v tobě skrytá
, matko slova , sílo génia , múzo umění ,	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	myšlenky , myšlenko života , ó dívko věčná , ó
tak to chtěl život - ó , díky ti ,	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	, veliký ranhojiči , jsi a vždycky budeš víc než
slunce a upadáš do snění . Ach , živote ,	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	! A co kdybych ... ? Ne , to ne
dál . U filmu , jako je třeba Děkuji ,	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	, je nad slunce jasné , že autorem scénáře je
do osudu kutálí jako hnízdo slavíka sonet o jižní moravě	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	v praze můj sopečný krtku zasutý popílkem trávený plynem potkal
„ moje světlo “ . Říkal mi , „ můj	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	“ . Měla jsem za ním přijet do Nice .
do tlamy plíce mi hltí pálavským ozónem když sotva dýchám	ž ivote /život/NNIS5-----A-----	v praze má sopečná smrti vzkaž všem svým komínům šoférským

☐ 	vystačíte s přátelským vztahem ? Víte vlastně , co v	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	hledáte ... ? Mnozí lidé netrpělivě čekají , až objeví
☐ 	to , jako by ses probíral z nejhorší horečky v	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	. Vyjdeš z toho jako jinej člověk (ha-ha !
☐ 	po mešní době . Věda , že už nikdy v	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	nebudu pít , ležel jsem v posteli až do oběda
☐ 	. „ Gró besedy bude právě její prezentace o Sousedíkové	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	a díle , “ řekla Kateřina Janošková ze vsetínské knihovny
☐ 	Nenech se tím tak spoutávat . Ne tak brzy v	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	. “ Podíval se na mě zpod rozčuchané kšticce a
☐ 	dcera věřila , že Panos byl jediný muž v mém	ž ivotě /život/NNIS6-----A-----	. Ale také jsem jí naznačila , že byl ještě

Jak hledat v korpusu další příklady?

- `[lemma="(.*[dtn])|(.* [dtn][ao])" & word=".* [dtn][eě]" & tag="N.*"]`
- Pozorujte vyhledané slovní tvary v kontextu
- Formulujte pravidlo distribuce alternace

Zajímavosti

(https://www.korpus.cz/kontext/view?maincorp=syn_v8&viewmode=kwic&pagesize=40&attrs=word%2Clemma%2Ctag&attr_vmode=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.title&q=~NMAY2o2saC40)

Výskytů: 13 | i.p.m.: 0 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 6,32 | Výsledek je promíchán

Výběr řádků: základní ▾

☐	Deníky Moravia	máji rojí , za plný vůz sena stojí , ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu v džbáně . Aktuální k 8 .
☐	Regionální týdeník	máji rojí , za plnou fůru sena stojí , ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu ve džbáně . 11 . května (
☐	Deníky Moravia	máji rojí , za plný vůz sena stojí ; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu džbáně . Bujný květ - plný úl
☐	Týdeník Domažlicko	máji rojí , za plný vůz sena stojí ; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu džbáně . Počasí v květnu : Mráz
☐	Mladá fronta DNES	od 21 hodin Svatojánskou nocí ve Valašské dědině . "	O/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	měly zvláštní moc čarodějnice , otvíraly se poklady a zvláštní
☐	Deníky Bohemia	rojík v máji rádi ti vůz sena dají ; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu ve džbáně . Obdobně říká i další
☐	Deníky Bohemia	v aprilis roku 1713 teplo následovalo , lidé bosí jako	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	tepla užívali . Však 19 . a 20 . aprilis
☐	Deníky Bohemia	máji rojí , za plný vůz sena stojí , ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	, ani za vodu ve džbáně . Takže v tento
☐	Blesk	máji rojí , za plnou fůru sena stojí , ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	(24 . 6 .) ani za vodu ve
☐	Deníky Bohemia	se jen z místa nehnu . Pozdní rojení , třeba	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	, nestojí prý ani za vodu ve džbáně . Natož
☐	Valašský týdeník	jež se pak využívaly v lidovém léčitelství a magii .	O/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	se rovněž měly hledat poklady , pomoci v jejich nalezení
☐	Deníky Moravia	máji rojí , za plný vůz sena stojí ; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu džbáně . 1 . květen • Prší
☐	Deníky Bohemia	za plnou fůru sena stojí ; ale v červnu ,	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	, ani za vodu ve džbáně . A když jsou

https://www.korpus.cz/kontext/view?maincorp=syn_v8&viewmode=kwic&pagesize=40&attrs=word%2Clemma_lc%2Ctag&attr_vmo de=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.title&q=~qwOuwe28oWcO

https://www.korpus.cz/kontext/freqs?maincorp=syn_v8&viewmode=kwic&pagesize=40&attrs=word%2Clemma_lc%2Ctag&attr_vmo de=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.title&q=~qwOuwe28oWcO&fcrit=word%2Fe%200%3E0&flimit=1&fpage=1&ftt_include_e mpty=1

Korpus: [syn_v8](#) | Dotaz: [o, svatém, *\[eē\]](#) | Promíchat:

Výskytů: 129 | [i.p.m.: 0,02](#) (vztaženo k celému korpusu) | [ARF: 64,45](#) | Výsledek je promíchán

Výběr řádků: 1 / 4

☐	Deníky Moravia	máji rojí, za plný vůz sena stojí; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu džbáně . Bujný květ - plný úl
☐	Lidové noviny	bylo umění svatě , bojovali jsme o posvátné , ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----jsme/být/VB-P---1P-AA---I	nediskutovali . Dneska Žádný bůh není , svatě nesvatě ,
☐	Deníky Bohemia	vyhlídkou jara - svatý Valentínek , jara tatínek . A	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AANS6----1A-----Šimoně/šimoně/X@-----	(18.2 .) schází sniž ze stráně , samozřejmě
☐	Deníky Bohemia	zbývá 318 dní . Na tento den připadá pranostika :	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Šimoně/šimoně/X@-----	schází sniž ze stráně . Události v našem regionu Z
☐	Příběhy	teď znovu k oknu a dívala se . Bylo to	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Václavě/václava/NNFS3-----A-----	... Spatřila ocún , za ocúnem pole ,
☐	Dokumenty	odpověď teplých strof , když ptáte se tak z lásky	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Duše/duše/NNFS1-----A-----	slov . Jsou ještě sny , ó ano , jsou
☐	Čest a sláva	, v pokoji , vyznáváme víru uloženou a odvádíme platy	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Havle/havle/NNMS6-----A-----	i o svatém Jiří . Víc ani Pánbůh od sedláka
☐	Deníky Bohemia	kronikář Kosmas . Svatodušní pranostiky jsou vcelku poměrně skeptické .	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Duše/duše/NNFS2-----A-----	choď ještě v kožiše , po svatém Duchu nezbujuj se
☐	Josef Pekař	266 řádků slovníkového formátu nebylo lze říci než nejstručnější výklad	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AANS6----1A-----knížeti/kníže/NNMS6-----A-----	a daleka nebylo možno dotknout se problémů s jeho osobností
☐	Deníky Bohemia	Vše svatě (1.11 .) v noci , přijde	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAIS6----1A-----Martině/martin/NNIS6-----A-----	se vši mocí ; jíní o Všech svatých věští tuhé
☐	Deníky Bohemia	tomuto období jsou rozkolísané v názorech a nepříliš důvěryhodné –	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Duše/duše/NNFS2-----A-----	choď ještě v kožiše . Děšť o letnicích – slunce
☐	Regionální týdeník	Potštejna si s hranicími měšťany zrovna do oka nepadl .	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAIS6----1A-----Martině/martin/NNIS6-----A-----	1609 prodal proto obě panství za 175 tisíc zlatých Karlu
☐	Týdeník Domažlicko	máji rojí, za plný vůz sena stojí; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu džbáně . Počasí v květnu : Mráz
☐	Deníky Bohemia	Letnice neboli Svátky svatodušní . Jedno rčení pesimisticky uvádí -	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Duše/duše/NNFS2-----A-----	choď ještě v kožiše , ale to asi neplatí ,
☐	Mladá fronta DNES	mají Alexandra , Abelard , Anselm , Saskia a Selma	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Anselmě/anselmě/X@-----	, semeno do země (z knihy Český pranostikon 3000
☐	Mladá fronta DNES	pranostikon - 3000 pranostik) Svátek mají Gizela a Flavián	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Šimoně/šimoně/X@-----	, schází sniž ze stráně (Z knihy Český pranostikon
☐	Český orloj; Tanec smrti	v melounovém poli ! Apríl ! Vše po právu -	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AANS6----1A-----Vojtěše/vojtěše/X@-----	vlaštovky v maštali , čápvové na střeše . Odpust .
☐	Růže z pražských trhů, Bylo	podnikali jsme další výpravy , už jen ve třech .	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Janě/jana/NNFS3-----A-----	jsme se dočkali hezkého počasí a přece jen se vydali
☐	Týden	své zboží v katolickém státě , plněm zavřených obchodů .	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAIS6----1A-----roce/rok/NNIS6-----A---1-	pravděpodobně vůbec neslyšeli , neboť třetinka kokakoly za šest německých
☐	Deníky Bohemia	máji rojí, za plný vůz sena stojí; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Jáně/jáně/NNMS1-----A-----	ani za vodu džbáně . Bujný květ - plný úl
☐	Respekt	- li sniž na vše svatě v noci , přijde	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAIS6----1A-----Martině/martin/NNIS6-----A-----	se vši mocí . V Písku začalo lidem pomáhat nové
☐	Deníky Moravia	, o svatě Juliáně připrav vůz a schovej sáně ,	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AANS6----1A-----Šimoně/šimoně/X@-----	schází sniž ze stráně . Myslím , že by zima
☐	Deníky Moravia	máji rojí, za plný vůz sena stojí; ale	o/o/RR--6-----svatém/svatý/AAMS6----1A-----Jáně/jáně/NNMS6-----A-----	ani za vodu v džbáně . Aktuální k 8 .
☐	Deníky Bohemia	starého kalendáře , nyní Alexandra) platí jedna pranostika :	o/o/RR--6-----svatém/svatý/NNMS6-----A-----Anselmě/anselmě/X@-----	semeno do země . Včerejší maxima : Tábor : 27,4

k v kontextu e ve flexi substantiv

občanského zákoníku totiž zvíře v zoologické zahradě a ryba v	rybníce /rybník/NNIS6-----A---1-	či podobném zařízení , které není veřejným sta
na Výstavě současné kultury , která se měla konat v	roce /rok/NNIS6-----A---1-	1928 na nově budovaném výstavišti . Tento zá
těžko se pak odevzdá někomu dalšímu . Asi po půl	roce /rok/NNIS6-----A---1-	jsem se vyčistila od všech těžkostí , které jsen
jsme měli adresu jeho rodičů , kterým jsme po Novém	roce /rok/NNIS6-----A---1-	zavolali . Ryszard W . o tom ještě nevěděl .
ovensko bohužel nezúčastnilo , ale následující Expo v Montrealu v	roce /rok/NNIS6-----A---1-	1967 znovu přineslo úspěch . Podílel se na ně
v vyučovacím jazykem v Jáchymově ulici zahájila výuku ve školním	roce /rok/NNIS6-----A---1-	1920/21 . Největší zásluhu na jejím otevření m
Ě PEKÁRNY ŽITO Největší slovinská pekárna a cukrárna založená v	roce /rok/NNIS6-----A---1-	1947 jako státní podnik , v roce 1998 transfor
Zuckerberg a spustil je na adrese thefacebook . com v	roce /rok/NNIS6-----A---1-	2004 . Po prvním roce , kdy byl Facebook vyhra
Brzy poté Akvárium rozpustil . Do této situace vstoupila v	roce /rok/NNIS6-----A---1-	1902 jednačtyřicetiletá bruneta Isabel , kterou
kam odjeli ! D Tak to já nevím ! J	Člověče /člověk/NNMS5-----A-----	, seberte se ! K čemu jste policajt ? !

h v kontextu e ve flexi substantiv

- silný zápach čehosi mrtvého . Čehosi ve stadiu rozkladu . **Bože** /bůh/NNMS5-----A----- , ať to není Josephine . Prošla dveřmi . Pod
- hedvábný šál . „ Taková hezká holka a ochrnutá . **Bože** /bůh/NNMS5-----A----- , to je neštěstí . “ Zaslechl jsem hlasy ,
- důležitou součástí mého života , a kdyby mezi nimi nedej **bože** /bůh/NNMS5-----A----- panovala nějaká řevnivost , bylo by to zlé . Ale
- ? Tak jak je ? Jak se cítíš ? “ **Bože** /bůh/NNMS5-----A----- , to se ptá ona mě ! A s takovou
- nosí pod srdcem dítě nějakého uherského hulána ! „ Milý **Bože** /bůh/NNMS5-----A----- , ty dobře víš , jaká je to práce s
- , Bohu , “ spustil Jonathan . “ Hospodine , **Bože** /bůh/NNMS5-----A----- můj , ty ze všech největší , velebností a krásou

Celkem: 6 položek (1 stránka)

	Filter	lc [lowercase word]	lemma_lc [lowercase lemma]	Freq
1	p / n	bože	bůh	3348
2	p / n	panebože	pánbůh	8
3	p / n	zbiroze	zbiroh	7
4	p / n	b-bože	b-bůh	2
5	p / n	brloze	brloh	2
6	p / n	zábřeze	zábřeh	1

ch v kontextu e ve flexi substantiv

měla z tohoto předmětu jedničku . Jenomže touha po vlčím **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- , násobená možností dotýkat se ho právě teď , by pokračovala v konverzaci jakoby nic . " Já nesedím v **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- proto , že je v něm teplo , " ohradila někoho z prarodičů (ne jeden živočich se ovšem na svém **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- dočkává obojího způsobu traktování jaksi střídav a je dodán do kosmetické laboratoře , zažije na vlastním **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- oba typy údělů , které by se daly popsat výpověďr jen mírně . " Musí být krásně teploučko v takovém **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- , " pokračovala v konverzaci jakoby nic . " Já každé ne , po němž odtáhne Slova jako blechy v **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- , čumák v blátě Sklopené uši na útěku před nulam rostlou , nadměrně rozmnoženou havětí v řídnoucím zemském **kožiše** /kožich/NNIS6-----A---1- . Bůh Abrahámův a Ježíšův člověka potřeboval , a

c v kontextu e ve flexi substantiv

- [lemma="(.*c)|(.*ce)" & word=".*če"]

Celkem: 129 položek (3 stránky)

	Filter	lc [lowercase word]	lemma_lc [lowercase lemma]	Freq	
1	p / n	otče	otec	1066	
2	p / n	chlapče	chlapec	1006	
3	p / n	pitomče	pitomec	81	
4	p / n	blbče	blbec	71	
5	p / n	starče	stařec	43	
6	p / n	bratranče	bratranec	35	
7	p / n	mládenče	mládenec	35	
8	p / n	cizinče	cizinec	29	
9	p / n	správče	správec	27	
10	p / n	zbabělče	zbabělec	26	
11	p / n	zrádče	zrádce	19	
12	p / n	velvyslanče	velvyslanec	16	

Samohláskové alternace kořenové samohlásky

- mráz
- sráz
- hráz

Kolik je v češtině slov typu **mráz** s alternací **á/a**

Morfio

Jazyk: čeština

<+ společný odlišný společný odlišný >+ Morf. specifikace:

vzor 1:   vlastní tag >

vzor 2:   vlastní tag >

Přidat vzor

Korpus: Frekvence vyšší než: Hledat: Vyhodnotit:

A = a

Hledat Odkaz na toto zadání: <http://morfio.korpus.cz/FkhHAGx2>

Výsledky jsou poněkud přegenerované

	vzor 1 ▲▼ (fq ▲▼)	vzor 2 ▲▼ (fq ▲▼)
1	pás (1734)	pasu (1802)
2	práh (940)	prahu (1397)
3	mráz (1343)	mrazu (949)
4	plát (284)	platu (865)
5	plást (55)	plastu (741)
6	prápor (4)	praporu (485)
7	reál (9)	realu (481)
8	arsenál (4)	arsenal (397)
9	lák (17)	laku (355)
10	šách (3)	šachu (260)
11	bazár (2)	bazaru (252)
12	vál (98)	valu (248)
13	kánon (112)	kanonu kaňonu (243)
14	řád (3405)	řadu (215)
15	sráz (108)	srazu (191)
16	orleáns (1)	orleansu (167)
17	hrách (243)	hrachu (144)
18	svár (110)	svaru (123)
19	bráník (1)	braníku (76)
20	metál (50)	metalu (63)
21	hřeben (4)	hřebenu (54)

Jiný způsob (lemma=.*á.* & tag=NNI.*)

Hledáme tvary, které mají á kdekoliv v lemmatu

Korpus: syn2015 | Dotaz: .*á.*, NNI.* (1 144 737 výskytů) ▶ Promíchat: ✓

Výskytů: 1 144 737 | i.p.m.: 9 480,32 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 648 693,74 | Výsledek je promíchán

1 / 28 619 ▶▶▶

Výběr řádků: základní ▾

☐		po předchozí dokonalé teoretické přípravě , shlédnutí video ukázek a	nácviku /nácvi:k/NNIS2-----A-----	operačních technik na fantomech operace na labo
☐		krku „ hektolitry Baptistovských koktejlů , kádě dušeného hovězího a	nákladáky /nákladák/NNIP7-----A-----	kuřecích prsíček potřených záhadným blátíčkem “
☐		, KDU-ČSL a TOP 09 , se potáhnou zhruba do	pátku /pátek/NNIS2-----A-----	. „ Předpokládám , že bychom se mohli domluvit n
☐		filharmonie (doplněný o půvabnou hudební vložku - zpěv v	sále /sál/NNIS6-----A-----	uvězněného kosa) . Účinkovali tam i Michael Nym
☐		, již využívá současná vládní garnitura , snažící se sebemenší	náznak /náznak/NNIS4-----A-----	nesouhlasu či odporu posuzovat jako protinárodní
☐		němčině , ale vedl si průběžné záznamy v týdenních stojacích	kalendářích /kalendář/NNIP6-----A-----	. Mám jich asi třicet a musím přiznat , že
☐		se do měkké dužiny a nechat tu nádheru proniknout chuťovými	pohárky /pohárek/NNIP7-----A-----	až do mozku . Člověk ani nevnímá , že mu
☐		vysavačů jsme zvyklí , že čas od času musíme vyhodit	sáček /sáček/NNIS4-----A-----	s nečistotami nebo vysypat obsah odpadní nádoby
☐		... bvtost neskromného slova ... V	chrámu /chrám/NNIS6-----A-----	posvátných netopýrů se adepti kněžství připravují

Filtrování tvarů s krátkým a bez dlouhého á

á filtrujeme tvary, které mají a a nemají á

Upravit existující operaci operation "filtr" ✕

Filtr:

Zvýraznit: (Projeví se, vyhovuje-li více pozic na řádku.)

Rozsah hledání: od: do: , včetně KWIC

Typ dotazu: ?

Dotaz:

```
[word=".*a.*" & word!=".*á.*"]
```

V dotazu CQL můžete vložit další řádek stisknutím klávesy Shift+ENTER ▶

Výchozí atribut: (popis morf. značek [🔗](#))

Výskyty

Výskytů: 15 330 | i.p.m.: 126,96 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 6 305,48 | Výsledek je promíchán

1 / 384 ▶▶▶

Výběr řádků: základní ▾

☐		všech stran plazí se ryje hloubku tělem s magickou květinou	Kameny /kámen/NNIP1-----A-----	na cestách větrají jako můj sen Ale v rýze ulpívá
☐		obrovských stromů jako gigantičtí hadi vězní pobožené zdi z opracovaného	kamene /kámen/NNIS2-----A-----	. Když se schovávají uvnitř , ponoření do podivného sv
☐		. Kvůli stopám . Schovávám si sešitky v plechovce mezi	kameny /kámen/NNIP7-----A-----	. Je zima a já píšu s palčáky na rukou
☐		KORUNA Ples skončil , vrať zlatý stříviček . V průsvitném	mrazu /mráz/NNIS6-----A-----	dýmá sníh , od muzea přijíždí princezna na saních ,
☐		. Nezachránily to ani páskové sandálky . Správně Proužky v	pase /pás/NNIS6-----A-----	zkracují . Skvělé . Špatně Dlouhé pouzdrové šaty dělaj
☐		velmi odlišné . Mohutné pyramidy z hlíněných adobe i z	kamene /kámen/NNIS2-----A-----	, bezpočet teras , precizní kamenná zdiva , dlážděné s
☐		Cavalier 220 , kulometům Bren 600 a razicím strojům do	kamene /kámen/NNIS2-----A-----	, které objednal Winston Churchill a navrhli je podle jel
☐		dokonalost , potřebuješ každopádně mikroskop – a teploty pod bodem	mrazu /mráz/NNIS2-----A-----	, aby se to malé umělecké dílo hned nerozteklo !
☐		tito obři s anténami patří neodmyslitelně ke každé houbě či	kamenu /kámen/NNIS3-----A---1-	. Jsou jich zde desítky a jsou nesmírně zvědavé .
☐		části silné mnoho metrů . Většina zdiva je z vápencových	kamenů /kámen/NNIP2-----A-----	a po těžbě tak velkého množství by měly být patrné
☐		" kameni " , který však není blíže specifikován ;	kameny /kámen/NNIP1-----A-----	jsou žlučové , ledvinové , močové . . . Königsmark

Zobrazení lemmat a tvarů

	Filter	lemma_lc [lowercase lemma]	lc [lowercase word]	Freq	
1	p / n	kámen	kameny	3790	
2	p / n	kámen	kamene	2234	
3	p / n	kámen	kamenů	1810	
4	p / n	práh	prahu	1388	
5	p / n	kámen	kamenem	1098	
6	p / n	mráz	mrazu	940	
7	p / n	kámen	kameni	770	
8	p / n	mráz	mrazy	435	
9	p / n	kámen	kamenech	426	
10	p / n	pás	pase	409	
11	p / n	mráz	mrazem	316	
12	p / n	mráz	mrazů	185	
13	p / n	práh	prahem	166	
14	p / n	mráz	mrazech	150	
15	p / n	hrách	hrachu	144	
16	p / n	kámen	kamenům	116	
17	p / n	práh	prahy	108	

Celkem: 57 položek (2 stránky)

	Filter	lemma	Freq	
1	p / n	kámen	10305	
2	p / n	mráz	2149	
3	p / n	práh	1738	
4	p / n	pás	413	
5	p / n	hrách	188	
6	p / n	arzenál	83	
7	p / n	stát	48	
8	p / n	medián	43	
9	p / n	zakládač	37	
10	p / n	holomráz	33	

Vyhledejte podobným způsobem slova typu

- sníh
- vůl
- brána
- síla
- víra
- houba

sníh-sněhu

Korpus: syn2015 | Dotaz: .*f.*, NN[IM].* (1 266 553 výskytů) ▶ Promíchat: ✓ ▶ Pozitivní filtr: .*[eě].*, .*f.* (42 505 výskytů)

Výskytů: 42 505 | i.p.m.: 352,01 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 20 650,62 | Výsledek je promíchán

1 / 1 063 ▶▶▶

Výběr řádků: základní ▾

☐		mysl . Po půl hodině přicházíme na rozhraní kamenů a	sněhu /sníh/NNIS2-----A-----	. Průvodci vyhlášují pauzu . Ze svých batohů pro nás
☐		happo . Zavřel oči a řekl do větru : „	Přátelé /přítel/NNMP1-----A-----	se navždy rozejdou Divoké husy ztracené v oblacích . “
☐		Slyšíme pouze , jak " mistr " promlouvá hlasem svých	přítel /přítel/NNMP2-----A-----	a kolegů , ale tento odkaz jasně směřuje k jednomu
☐		ticha , když se ovládla . " Tak jí říkali	přátelé /přítel/NNMP1-----A-----	mého muže . Koktajlová . Já jsem ji skoro neznala
☐		o vztahu historie a paměti , kterou pořádali členové a	přátelé /přítel/NNMP1-----A-----	Spolku studentů historie na Filozofické fakultě Univerzity Karlov
☐		pravděpodobně získá také hra , v níž se člověk stává	větrem /vítr/NNIS7-----A-----	, který fouká pod sukni dívky na obrazovce . Čím
☐		že kdybych byla jeho ženou já , měl by pár	přítel /přítel/NNMP2-----A-----	, kteří by si nás natolik vážili , že by
☐		když jedeme autem do práce , nakupujeme , nebo navštěvujeme	přátele /přítel/NNMP4-----A-----	, nebo když letíme na dovolenou do nějaké vzdálené země
☐		na své zásluhy . Kam zmizely všechny ty sudy s	lihem /líh/NNIS7-----A-----	? Šel jsem najisto ! To přeci není možné ,
☐		zašel jen tehdy , když se chtěl vidět se starými	přáteli /přítel/NNMP7-----A-----	. I když by mohl v kole o hudbě skórovat
☐		službu už od loňska . Vránek odmítl zveřejnit , kolik	peněz /peníze/NNIP2-----A-----	už do výplaty úroků investovala . Řádově jde ale podle

Přehled

Celkem: 131 položek (3 stránky)

	Filter	<u>lemma_lc [lowercase lemma]</u>	<u>lc [lowercase word]</u>	<u>Freq</u>	
1	p / n	peníze	peněz	11912	
2	p / n	sníh	sněhu	4070	
3	p / n	přítel	přátelé	3854	
4	p / n	vítr	větru	3717	

vůl-vola

	Filter	lemma	Freq	
1	p / n	dům	42185	
2	p / n	stůl	19217	
3	p / n	bůh	12957	
4	p / n	kůň	11456	
5	p / n	vůz	9128	
6	p / n	dvůr	4514	
7	p / n	nůž	2936	
8	p / n	důl	2149	
9	p / n	vůl	1362	
10	p / n	Dvůr	407	
11	p / n	hnůj	384	
12	p / n	pánbůh	169	
13	p / n	půst	108	
14	p / n	lůj	70	
15	p / n	polobůh	50	
16	p / n	pakůň	34	
17	p / n	minivůz	18	
18	p / n	dvojdům	9	
19	p / n	viladům	7	
20	p / n	ekodům	6	

Jak najdeme feminina typu žena, která mohou mít samohláskovou alternaci?

- Kombinace lemmatu+tagu
- lemma končí na a
- tag je NNF.*
- lemma musí obsahovat vokál s délkou
- víme, že délka má být v kořeni
- typická podoba kořene je CVC

Feminina na typu žena

Korpus: syn2015 | Dotaz: .*([áíů]ou).a, NNF.* (475 084 výskytů) ▶ Promíchat: ✓ ▶ Pozitivní filtr: N.FP2.* (32 655 výskytů) ▶ Negativní filtr: .*([áéíů].ou.) (18 086 výskytů)

Výskytů: 18 086 | i.p.m.: 149,78 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 8 640,54 | Výsledek je promíchán

1 / 453 ▶▶▶

Výběr řádků: základní ▾

☐		- v té chvíli právě premiér ujišťoval o navýšení portugalských	sil /síla/NNFP2-----A-----	v Afghánistánu . Klíčové závěry
☐		2010 přišlo do této oblasti asi 30 tisíc nových pracovních	sil /síla/NNFP2-----A-----	s vysokoškolským vzděláním .
☐		kmenů , ve kterých jsou inaktivovány alespoň některé nebezpečné aktivity	endonukleas /endonukleáza/NNFP2-----A-----	(RNasa E , K a III) a 3
☐		. Jejich dům stál nadějně u pokroucené místní silnice plné	děr /díra/NNFP2-----A-----	a výmolů , jako by očekával , že
☐		nevylepšovalo . Lucas okamžitě ucítil nezaměnitelný zápach vlhkého dřeva a	hub /houba/NNFP2-----A-----	. Ós sean vstoupil první a vytáh
☐		PRAHA Banky očekávají boom v uzavírání „ nových “ hypotečních	smluv /smlouva/NNFP2-----A-----	. Na trh se totiž vrací silné po
☐		zákonem . Přítomností dalšího hmotného bodu (a tím i	sil /síla/NNFP2-----A-----	) je určeno zrychlení obou hmo
☐		že výroba vagonů v závodech společnosti pokračuje podle uzavřených	smluv /smlouva/NNFP2-----A-----	děl . Společnost Lesica zůstá

Lemma+tag

Korpus: syn2015 | Dotaz: .*([áíů]ou).a, NNF.* (475 084 výskytů) ▶ Promíchat: ✓ ▶ Pozitivní filtr: N.FP2.* (32 655 výskytů) ▶ Negativní filtr: .*([áéíů].ou.) (18 086 výskytů)

Frekvenční seznam 1 / 3 ▶

Minimální frekvence: [Použít](#)

Celkem: 117 položek (3 stránky)

	Filter	lemma_lc [lowercase lemma]	lc [lowercase word]	Freq	
1	p / n	síla	sil	5617	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
2	p / n	houba	hub	1707	<div style="width: 30%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
3	p / n	smlouva	smluv	1430	<div style="width: 25%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
4	p / n	dráha	drah	1002	<div style="width: 20%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
5	p / n	rána	ran	966	<div style="width: 18%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
6	p / n	skála	skal	949	<div style="width: 17%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
7	p / n	díra	děr	681	<div style="width: 12%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
8	p / n	žíla	žil	595	<div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
9	p / n	kráva	krav	592	<div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
10	p / n	dáma	dam	461	<div style="width: 8%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
11	p / n	čára	čar	413	<div style="width: 7%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
12	p / n	tráva	trav	376	<div style="width: 6%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
13	p / n	brána	bran	370	<div style="width: 6%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
14	p / n	pára	par	358	<div style="width: 6%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>
15	p / n	žába	žab	308	<div style="width: 5%; height: 10px; background-color: #007bff;"></div>

Dů na příště

- Popište postup, jakým byste v korpusu vyhledali substantiva typu *duše*, která mají ve kmeni samohláskovou alternaci v rámci flexe